Autor Guste Santini
Subota, 21 Travanj 2012 15:53

Ministar financija Slavko Linić reprogramirao je dospjele obveze i – lakše se diše. U prošloj, 2011. godini, 600 milijuna dolara nas je koštalo nešto više – 6,88% ali je zaduženje dvostruko duže – 10 godina. Dakle, cijena je gotovo jednaka imajući u vidu vrijeme. Ipak, upravo prodane obveznice na američkom tržištu mogu se nazvati uspjehom ove Vlade.

Da nam je netko ponudio u prosincu prošle godine mogućnost prodaje obveznica po cijeni od 6,375% objeručke bi prihvatili ponudu. Tada nismo znali, iako smo se nadali, da li ćemo zadržati kreditni rejting usprkos činjenici da ćemo naredne godine postati punopravna članica Europske unije. Vlada je nominalnim smanjenjem rashodne strane proračuna zadržala kreditni rejting što sam ocijenio kao veliko postignuće. Kratko rečeno: zadržavanje kreditnog rejtinga smanjio je našu obvezu, temeljem prodaje ovih obveznica na američkom tržištu, za najmanje pola milijarde kuna što za prenapregnuti proračun – morate priznati - nije malo. Velika je stvar da nas vjerovnici i dalje vide kao zemlju koja će, vjerojatno, uredno servisirati svoje obveze. Međutim, činjenica da smo na samom rubu „potonuća“ sadašnjoj vlasti ostaje mnogo posla kako bi zadržala ugled koji je stekla. Tu na prvom mjestu vidim pokretanje restrukturiranja države, posebice lokalne uprave i samouprave. Kako sada stvari stoje mala je vjerojatnost da će restrukturiranje lokalne uprave i samouprave uslijediti. Lokalni izbori su pred vratima a Kukuriku koalicija želi pobjedu i na lokalnim izborima.

Porezna reforma još nije ni na vidiku. Promjene u poreznom sustavu tek su blago peglanje u odnosu na promjene koje su potrebne i, prema tome, primjerene stanju hrvatskog gospodarstva. O mojim pogledima glede poreznog sustava čitatelj može na ovim stranicama naći obilje mojih pogleda, odnosno u mojoj knjizi: Porezna reforma i hrvatska kriza.

Ono što mora zabrinjavati je nastavak rasta nezaposlenosti. Investicijski ciklus tek je misaona konstrukcija. Nije izvjesno da će ove godine pokretanje investicijskog ciklusa imati učinak na smanjenje broja nezaposlenih. Ne treba gubiti iz vida da u ekonomiji postoji time lag koji je u slučaju investicijske aktivnosti prilično dug. I dalje, suprotno mišljenju vladajućih predložio sam prije mjesec dana hrvatski New Deal. Za sada nema nikakvih reakcija i vjerojatno ih neće biti. Takvi smo mi narod.

Stanje u okruženju, posebice eurozoni, kao i predviđanja stručnjaka moraju zabrinjavati. Imaju li

se u vidu prilično loše prognoze nekih analitičara i investitora tada posebno dobija na značaju postignuta cijena za emitirane obveznice na američkom tržištu. Pri tome ne mislim na Sorosa koji je sasvim jasan i rezolutan u svojim ocijenama stanja i perspektive eurozone.

Fiskalni pakt koji bi trebao započeti svoj pohod slijedeće godine značajno će promjeniti položaj nacionalnih država. Njegova neoliberalistička filozofija mogla bi imati učinak dolijevanja ulja na vatru ako, kao što se očekuje, dođe do promjene nakon sutrašnjih izbora u Francuskoj. Gospođa Merkel, koja sjajno zastupa njemačke interese, mogla bi ostati usamljena u svojoj borbi za spas eurozone. Naprosto ne vjerujem da će gospođa Merkel dozvoliti ECB-u da olabavi monetarnu politiku kako bi putem inflacije teret duga članica eurzone postao podnošljiviji. Ima li se u vidu kriterij koji nameće euro i politika koju on predstavlja moguće je očekivati značajne potrese u eurozoni. Španjolska i Italija prozvane su kao slijedeći krupni problemi eurozone. Prema izjavi predsjednika Francuske Francuska bi mogla postati kandidat kluba problematičnih zemalja. U ponedjeljak će stvari biti puno jasnije. Jasnije ne znači da će problemi biti manji već će biti moguće jasnije sagledati moguća kretanja u eurozoni u narednom razdoblju. U tom je smislu dobro izabran trenutak plasiranja novih obveznica hrvatske vlasti.

Uspjeh koji je ostvaren mogao bi ubrzati promišljanja o možebitnoj ponudi nove emisije dionica hrvatskim građanima. Usporede li se kamatne stope koje Hrvatska plaća na emitirane obveznice i kamatne stope koje poslovne banke nude hrvatskim građanima jasno je da bi građani, pored patriotskih pobuda, imali sasvim jasne osobne interese da dio svoje štednje investiraju u državne obveznice. Već sam u siječnju ove godine predložio da vlast emitira obveznice hrvatskim građanima kako bi povećala svoj investicijski potencijal. Ovo tim više što se namjeravala i namjerava prodati Hrvatska poštanska banka i Croatia osiguranje.

Činjenica da je potražnja za obveznicama bila pet puta veća od ponude upućuje na dva zaključka. Prvi je da su se obveznice mogle plasirati po nižoj kamatnoj stopi od 6,375%. Drugo, velika je vjerojatnost ako ne napravimo nepromišljene poteze da će i slijedeća emisija obveznica naći na pozitivan prijem inozemnih vjerovnika. Ostaje generalni zaključak koji sugerira da je javni dug, pa samim time i njegova inozemna komponenta, posao koji valja stalno i profesionalno unapređivati.